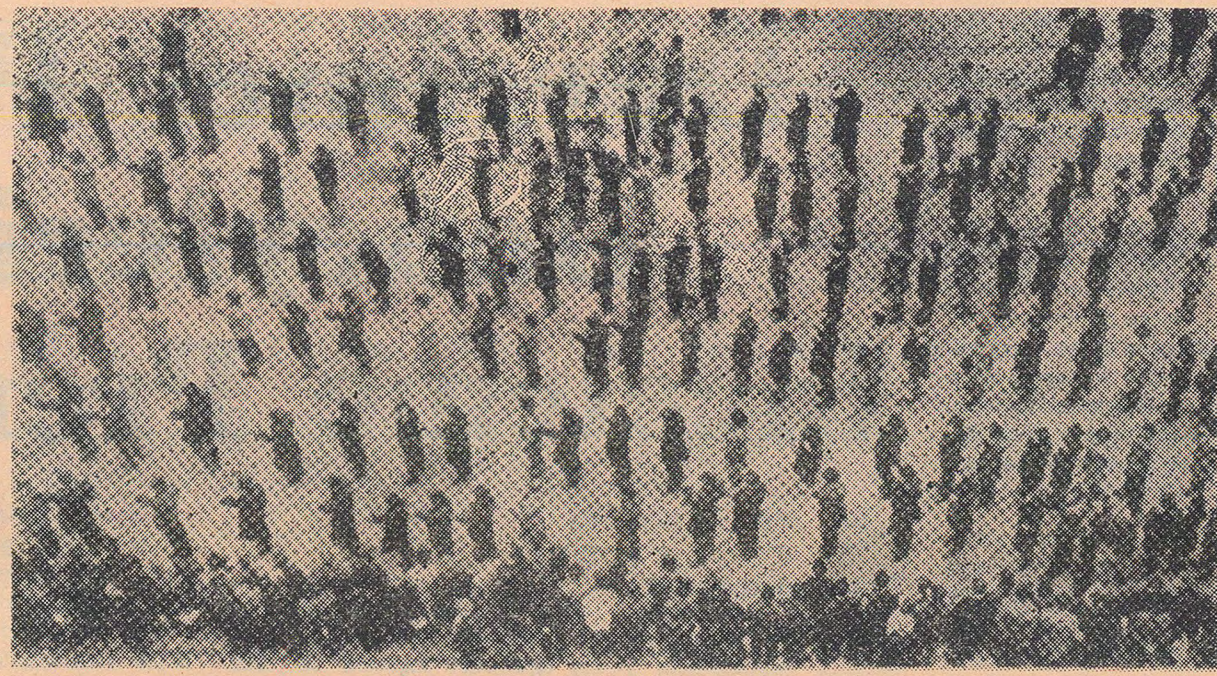

Gençlik ve devrimci mücadele

(3)

İktidar mücadelesi verecek bir sosyalist partinin işçi sınıfını ve yoksul köylülüğü bu amaç etrafında örgütlemesi ne kadar zorunluysa, Türkiye'de gençliği de işçi sınıfına yandaş bir güç olarak örgütlemesi, o kadar zorunludur. Burada önemli olan, gençliği kendi hükümlerinde içinde ele almak, onu demokratik cephenin diğer unsurlarıyla özdeşleştirmeden, öncelikle kendi başına, kendisi(?) için örgütlenmesini sağlamak ve bu bütünlüğün işçi sınıfının iktidar mücadelesine demokratik bir unsur olarak katılması sağlamaktır.

Şimdi, önce Çarlık Rusyası'yla ülkemizin gerçekleri arasındaki farklılıkları ve emperyalizmin ta hakkını aldığımız az gelişmiş bir ülkede, gençliğin devrimci potansiyelinin ve görevinin çok daha önemli olduğunu unutmadan Lenin'in şu sözlerini okuyalım:

«Diğer bir örnek de öğrenci hareketleridir. Bir burjuva demokratik devrim dönemi geçiren bir ülkede patlayıcı maddenin ilericil bir birikimini de içeren bu hareketler, devlet yönetiminin bir tek dâhî da işlerin yönetimi üzerinde çıkacak küçük ve mahalli bir çatışmadan muazzam ölçüde geniş olayları kolaylıkla başlatabilir. Proletaryanın bağını sız sınıf politikasını yürüten Sosyal Demokrasi, doğal olarak ne bu öğrenci mücadelesi, ne de Zemstvo kongrelerine, ne de birbirine düşmüş olan burjuvazinin çeşitli kesimlerinin kavgalarına kendisini adapte etmeyecektir; bu alle kavgalarına ayrı bir önem veremeyecektir. Kurtuluş mücadelesinin bütünlüğünü yöneten sınıfın partisi kesinlikle Sosyal Demokrat Parti'dir. Kuşkusuz bu parti, çatışmaların her birinden ve her çatışandan faydalanarak onu tutuşturmak, öneminin artırmak, onu devrimci sloganlar içinde kendi ajandasıyla birleştirmek, bu çatışmalarla ilgili haberlerin geniş kitlelere iletmek ve kitleleri kendisi ile ayak ve birleşmiş eyleme geçmeye sevk etmek zorundadır.» (Kitle içinde Parti Çatışması)

Önümüzdeki görev, gençliğin bu çerçeve içinde örgütlenmesi oluca, öncelikle gençliğin kendi unsurlarının bütünlüğü içinde örgütlenmesine, yani öğrenci ve emekçi gençliğin birlikteliğinin sağlanmasına dikkat etmeliyiz. Öğrenci gençliğin örgütlenme hakkını savunurken, emekçi gençliğin de aynı hakka sahip olduğunu savunmalı, bu hakkı kullanması için çalışmalıyız. Bu iki un surdan birinin ihmal edilmesinin, öğrenci ve emekçi gençlik arasındaki diyalektik bütünlüğün etkisizliğine bu veya bu şekilde

gençlik hareketini zayıf bırakacağına geçmiş hıza göstermiştir.

Başarılı bir örgütlenmenin sağlanması, öncelikle örgütlenme özgülüğünün alabildiğine yaygınlaştırılmasına bağlıdır. Ülkemizde öğrenci gençliğin bu hakkı, işçi gençliğe nispetle daha yaygın olmasına rağmen, 12 Mart sonrası faşist dönemde birçok yasa değişikliği ve yasa dışı uygulamalarla öğrenci gençliğin örgütlenmesi özgürlüğü kısıtlanmıştır. Öğrenci dernekleri ya yasaklanmış, ya da anti-demokratik yollardan tabelâ örgütleri şeklinde dönüştürülmüş, ve polisle işbirliği içinde çalışan faşist ve ırkçı komandoların eline verilmiştir. Bunların sonucunda da bütün öğrenciler temsil eden bir örgüt bugüne kadar kurulma olanağı bulamamıştır.

Gençliğin örgütlenmesinin ön şartı, merkezi bir yapıya sahip, bütün üniversite ve yüksek okulların seçilmiş temsilcilerinden oluşan bir öğrenci birliği federasyonunun gerçekleştirilmesidir. Bu örgütte her fakülte, her yüksek okul mutlaka temsil edilmeli, örgüt bütün yüksek öğrenim kurumlarında teşkilatlanmalıdır. Kendi demokratik ve yasal isteklerini birlemek veya öğrenci birliği yoluyla dile getirmek ve bunların gerçekleştirilmesi için bu örgüt vasıtasıyla mücadele etmek her öğrencinin en doğal hakkıdır. Öğrenci birlikleri bağı oldular yüksek okulun tüm öğrencilerini temsil etme durumundadırlar. Bütünelerinde en geniş öğrenci yığınlarını barındırmak ve onların istek ve çıkarlarının bir sözcüsü olmak zorundadırlar. Seçimle başa gelmiş yöneticiler tarafından tamamen demokratik yöntemlerle yönetilmesi gereken bu birliklerin amacı öğrencilerin demokratik haklarının sağlanması olmalıdır. Bunlar bir yerde işçi senedikalarına benzetilebilir.

Böyle bir öğrenci birliği fe derasyonu gerçekleştirilirken, bir yandan bütün üniversite ve yüksek okulların burada temsil edilmesine, bir yandan da hepsinin üstünde bir üst teşkilatın kurulmasına ve işlerlik kazanmasına dikkat edilmelidir. Ancak bu şekilde en geniş yığınlar, en etkili bir şekilde sesini duyuruma olanağı bulabilir. Bu örgütlenmenin sağlanması, öğrencilerimize kişisel lamalarla öğrenci gençliğin örgütlenmesi özgürlüğü kısıtlanmıştır. Öğrenci dernekleri ya yasaklanmış, ya da anti-demokratik yollardan tabelâ örgütleri şeklinde dönüştürülmüş, ve polisle işbirliği içinde çalışan faşist ve ırkçı komandoların eline verilmiştir. Bunların sonucunda da bütün öğrenciler temsil eden bir örgüt bugüne kadar kurulma olanağı bulamamıştır.

Örgütlenme özgürlüğünü kullanma mücadelesini verirken, gençlik birçok engellerle karşılaşacaktır. Onu pasif, etkisiz ve gelecek kapkulları olarak görmek isteyen finans - kapital ve onun üniversite yönetimlerindeki uzantıları, gençliğin bu mücadelesini kısıtlamak için çalışacaklardır. Öteyandan faşist örgütler de çeşitli provokasyonlara girişeceklerdir. Bütün bunları altedebilmenin tek yolu vardır, o da, yasalardan tanıdığı hakları sonuna kadar kullanarak, geniş öğrenci yığınlarının birliğinin sağlanması ve bu yığınları, bu yığınlarla açıkla-yıp onları harekete geçirecek kaptullarının ve faşistlerin terort edilmesidir. Gençliğimiz aydındır, gericiilerin ona vereceği hiçbir şey yoktur, gerçekler olanca çıplaklığıyla sergilenmektedir, gericiilerin ne kadar kolaylıkla etkisiz hale getirileceği görülecektir.

Her türlü desteğe sahip olan faşist örgütler yalnızca üniversite gençliğini değil, lise ve sanat okullarını da tehdit eden bir tehlikeye sahiptir. Her yerde kör pe beyinlerin şartlandırılması için yoğun faaliyetler gösterilmektedir, kanunusuz yollardan gençler faşizme alet edilmek istenmektedir.

Her türlü desteğe sahip olan faşist örgütler yalnızca üniversite gençliğini değil, lise ve sanat okullarını da tehdit eden bir tehlikeye sahiptir. Her yerde kör pe beyinlerin şartlandırılması için yoğun faaliyetler gösterilmektedir, kanunusuz yollardan gençler faşizme alet edilmek istenmektedir.

tedir. Lise ve sanat okullarında okuyan genç kardeşlerimizin bu kanıçlıkların etkisinden kurtulması gerekmektedir. İrkçi ve faşist örgütlerin hüralarda faaliyet göstermeleri kesinlikle önlenmelidir.

Bütün yüksek öğrenim gençliğinin genel örgütlenmesini savunurken, özel olarak ta bu örgütlerin yönetimine ilericil ve demokratik taleplerinin savunulduğunu göstermek, onlara ülke hayatındaki önemlerini ve örgüt olmanın faydalarını tanıtmak, sorunlu ve etkisiz, demokratik vatandaşlar olmalarını göstermektedir.

Emekçi gençliğin örgütlenmesi muhakkak ki çok daha zordur. Gereken geçmişten bu konuda aktarılan kayda değer bir deneyim olmasın, gerekse bu gençlerin çok zor koşullar altında günde 10-12 saat çalıştırılmaları ve her türlü sosyal haklardan mahrum olmaları, bu alandaki çalışmalarını oldukça güçleştirir.

Emekçi ve öğrenci gençliğin yaygın ve demokratik bir şekilde örgütlenmesi ve, her iki gençlik kesiminin birleştirilmesi gerekmektedir. Bunun sağlanması da ancak, her iki kesimin en ilericil, en seçkin, en demokratik ve devrimci unsurlarının sosyalist gençlik birlikteliğindeki örgütlenmesiyle olacaktır. Her iki kesimi de en tutarlı biçimde şüphesiz ki sosyalist gençler temsil edecektir. İşte bu öğrenci ve emekçi gençlikten gelme sosyalist gençlerin aynı örgütlerde birleşmeleri, ileride gençliğin genel birliğinin sağlanmasının ilk adımı olacaktır.

Sosyalist gençlik örgütleri, bir birlerine öğretecek çok şeyleri olan öğrenci ve emekçi gençliğin devrimcilerinin birbirlerini eğitmelerini ve kaynaşmalarını, bir yandan da sosyalist düşünce ve davranışın gençlik içinde yaygınlaşmasını sağlayacaktır. Bu tutarlı unsurların örgütsel birliği ileride tabanın da birliğini gerçekleştirecek ve gençlik kendi doğal

bütünlüğü içinde hakkı olan yerini alabilecektir.

Sosyalist gençlik birlikteliği, bir yandan gençliğin kendi kişiliğine kavuşmasının mücadelesini verirken, bir yandan da gençlik yığınlarıyla, emekçi halkın temsilcisi sosyalist parti arasındaki transimiyon kayışları vazifesini görecek genç sosyalistlerin yetişmesini sağlayacak ve partiyeye taze kan gönderecek birer okul olacaktır.

Dev.Genç deneyi bir yerde de bu belirteğimiz iki ayrı tip örgütün bir birliği olduğu için kalıcı olamamıştır. Geniş tabanlı bir demokratik öğrenci federasyonunun görevleriyle, genç sosyalistlerin birlikteliğinin sağlanması ve örgütlenmesi için bir adım olacaktır. Dev.Genç her ikişer bir den olmayı denemek zorunda kalmış ve böylece son tahlihe ne bilirdi ne de öteki olabilecekti.

Sosyalist gençlik örgütlerinin en önemli görevi, geniş gençlik yığınlarından terort olmamak, kendi içine kapalı bir aydınlar kulübü durumuna düşmemektir. Kendi içinde son derece disiplinli ve tutarlı olması, hiçbir zaman terort olma sonucunu doğuramazdır. Terort olma en büyük tehlikeydir, sektörlük ise bunu hemen doğuracaktır. Geçmişin bunca deneyiminden sonra genç arkadaşlarımızın bu tehlikeyi göğüsleyeceğine inanıyoruz.

Her çeşit örgütlenmede olduğu gibi, gençlik örgütlenmesinde de en önemli tehlikelerden biri, başarısız ve örgütlenmenin itibarı artırıca, örgütlerin sağlıksız ve art niyetli unsurların sızma oranının da artmasıdır. Örgütlerin başarısızlıklarını kendilerine kişisel pay çıkarmak istiyenler, ün peşinde koşan kariyerist ve bireyciler, böyle yükselmeye denemelerinde örgütleri güçsüzleştirirler. Aynı şeyler Dev.Genç döneminde de olacaktır. Özellikle 1968-69 sonrasında

Dev.Genç'in yükselen itibarı ve gücüyle birlikte tabandaki iyiniyetli bir sürü unsurun yanında çirkin ve bireycil, lumpen özelliklere sahip unsurların yer etmesi ve bunların önemli bir sayıya ulaşması ve hatta kimi yerde yönetimde etkili olması önlenememiştir. Gelecekte bu tehlikenin hiçbir zaman küçülmememesi gerekmektedir.

Başarılı bir gençlik hareketini bekleyen diğer bir tehlike de, devrimci siyasi partinin güçsüzlüğü ve gençlik hareketini yönlendirememesi durumundadır, gençlik örgütlerinin kendilerini bir siyasi parti olarak görmeleri ve onun görevlerini üstlenmeye çalışmalarıdır. Geçmişte Dev.Genç'in içinde düştüğü bu açmaz, diğer ülkelerde de çoğu zaman gençlik hareketini engellemiştir.

«Birçok kapitalist ülkede sosyalist gençlik örgütleri, sekter, kitlelerden kopuk eylemleriyle varlıklarını sürdürüyorlar. Bunların temel hataları, bir sosyalist partinin çalışma şekillerini ve metodlarını kopuk eylemleridir. Gençlik örgütleri hiçbir zaman bir sosyalist parti değildir; bunu unutmamalıyız. Onlar, bu örgütlerin kendine özgü, özel görevleri olan bir örgüt olduğunu gerektirdiği gibi önemsemiyorlar. Onların, çalışma, eğitim ve mücadele metodları ve şekilleri, gençliğin günlük somut çizgisine ve ihtiyaçlarına cevap verememektedir.»

diyen Dimitrov şunu öneriyor: «Ama, sosyalist gençlik örgütleri, önceden olduğu gibi, kendi saflarını bir sosyalist parti olarak kurma denemesinde bu lunurlarsa ve de önceki gibi, sektörlük ve kitlelerden terort edilmiş olarak işe dönük hareketlerle yetinilirse başarısızlıkları kaçınılmazdır.» Sosyalist, gençlik içinde ideolojik mücadele de vermek zorun-

dadırlar. Gençlik içinde gerici burjuva ideolojilerine karşı yoğun bir mücadele gereklidir. Bu amaçla çeşitli gençlik kesimlerine hitap eden yayın organları çıkararak, doğru fikirleri her yoldan yaymak ve bunların yer etmesini aktif bir şekilde sağlamak, sosyalist gençlik örgütlerinin başta gelen görevlerindedir.

12 Mart öncesindeki gençlik hareketinin ideolojik yapısına bakıldığında sürekli olarak kemalizmle sosyalizmin eklektik bir şekilde birleştirilmeye, uzlaştırılma ya çalışıldığı görürüz. Dev - Genç'e damgasını vuran bu ideolojik yapı olmuştur. İki yabancı şeyi, bir burjuva ideolojisi olan kemalizmle sosyalizmi birleştirmeye çalışmak, bir yerde Dev - Genç'in yukarıda sözünü ettiğimiz iki ayrı örgüt tipini bünyesinde barındırmayı denemesinin, bir yerde de gençliğin, tahsil hayatı boyunca sağlanmasında kaldığı kemalizmin etkisinden süratle sosyalizme kayması, ama yetersizlikler sonucu birinden ötekine geçememesinin bir yanısırmadır.

Önümüzdeki dönemde gençlik hareketi içinde, ideolojik planda kemalizme (burjuva reformizmine) yani yerli sosyal demokrasi ve radikalizmle karşı sosyalizmin mücadelesi yer almaktadır. Gençliğin en ileri unsurları kemalizmin etkisinden kurtularak sosyalizme kazandırılmalı, kemalizmin burjuva karakteri teşhir edilmelidir.

Gençlik içindeki çalışmalarımız, zı bu genel esaslar içinde yürütmeliyiz. Buna karşın, pratik, tekiye yukarıdaki önerilerin hangi ölçülerle uygulanması gerektiğini, var olan çeşitli örgütlerin bu semalara nasıl adapte edileceğini kararlaştırarak bu yazının çerçevesini aşmaktadırlar. Bu konularda pratik çalışmaların işi altında ayrıntılı tartışmaların açılması gerekmektedir.

Gençliğimizin şu anda sahip olduğu büyük devrimci potansiyelin, egemen sınıfların ve onların ağındaki cuntaların kükürlerinin tuzaklarına düşürülmesini önlemek ve bunu işçi sınıfının mücadelesine destek yapmak için var gücümüzle mücadeleye devam edelim:

«Emek ve güçlerin insanlık yararına ve onun gelişmesi için kullanılmak isteyen, vahşet ve yıkım yolunda gitmek istemeyen öğrenciler ve tüm entellektüeller için tek bir yol vardır: İşçi sınıfı tarafından yer alıp, faşizme ve savaşa karşı verilecek mücadelede birleşik cephenin saflarına bulunmak ve kapitalizme karşı savaş açmaktır.»

Halktan çıkan her öğrenci bu şekilde hareket ettiği ölçüde, insanlığın ilerlemesine ve aynı zamanda kendi içinde en yararlı işi yapmış olur.» (Dimitrov)

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi program açıklamaları

Kapitalizmden Tekelci Kapitalizme...

Daha önceki haftalarda, kapitalizmin, yani sermaye düzeninin işleyişini, kapitalist sömürünün ne olduğunu, kapitalist düzende işçinin nasıl sömürüldüğünü, sermayenin nasıl, nereden meydana geldiğini öğrenmeye çalıştık. «Kapitalizm de, herşey gibi, sürekli olarak değişir ve gelişir, doğuş halindeki kapitalizm ilk gelişme aşamasında, ki kapitalizmden farklıdır. Çatışmada, tekelleşmiş olan kapitalizm ise, daha da farklı bir toplum düzenidir» dedik.

Kapitalizmin ilk gelişme dönemlerinde, tek tek sermaye sahipleri arasında kıyasıya ve vahşi bir rekabet sürüyordu. Kapitalizmin temel kâra dayandığına göre, sermayedarlar, daha fazla kâr elde etmek için birbirleriyle mücadele edip duruyorlardı. Kim daha iyi malı, daha fazla miktarda ve daha ucuza elde edebilirse o daha kârlı çıkıyordu. Müşteri iki farklı kapitalistin ürettiği ürünler arasında bir tercih yapacağı zaman, en iyiyi ve ucuzu tercih ediyordu şüphesiz. Pazarları ele geçirmek, ürettiği malı en yüksek kârla en fazla satabilmek, kapitalistin başlıca amacıydı.

Dünyada tek bir kapitalist yok ya! Bir sürü küçük kapitalist bir arada nasıl yaşayacak ve her biri en yüksek kârı nasıl sağlayabilecek? İşte rekabet bu noktada ortaya çıkıyordu. Kapitalistler kendi iş kollarında tutunabilmek, sermayelerini büyütebilmek, yaşayabilmek, var olabilmek için, birbirleriyle kıyasıya rekabet etmeye mecburlardı. Kapitalizmin beşinci Endüstri devriminde, sermaye düzeninin doğuş ve ilk gelişme dönemlerinde REKABET bu düzenin başlıca özelliği oldu.

Rekabet üretici güçleri geliştiriyor:

Kapitalistlerin tutunabilmek, var olabilmek, kâr edebilmek için birbirleriyle rekabet etmeleri, onları sürekli olarak daha yeni, daha ileri üretim yöntemleri, daha gelişmiş aletler, yani daha ileri bir teknik kullanmaya mecbur ediyordu. Rekabetten yenilmeden çıkmak daha üstün olmakla mümkün değil midir? Kapitalistin daha üstün olması, işyerinde daha verimli çalışması, daha fazla ve daha iyi üretim yapılması demektir. Bu nasıl olacak? İşyerindeki aletlerin, makinelerin, tekniklerin daha gelişmiş olmasıyla, en son buluşları, icatları kullanması ve atılım yapmaktan hatta çoğu kez riskleri göze almaktan korkmaması ile. En son yenilikleri uygulamaları, yeniliği kendisinin icat etmesi veya ettirmesi ile...

Kapitalizmin ilk gelişme dönemleri, kapitalistler arasında teknoloji geliştirme yarışının olduğu dönemlerdir. Bu kıyasıya rekabet, gerçekten de tüm 17, 18 ve 19. yüzyıllar boyunca üretici güçlerin gelişmesinde etkin olmuştur. Teknik buluşlarla teknoloji gelişmiş, yani hem ma-

kineler, aletler, hem de üretim teknikleri ilerlemiş, hem de işverimi artmıştır.

Rekabetçi kapitalizmin üretici güçleri geliştirmesi budur. İşte. Ve hemen hatırlatalım ki her daha ileri üretim biçimine geçişte, yeni üretim ilişkileri bir süre üretici güçleri geliştirir, ama bir süre sonra da engelleyici, tutucu, gelişmeyi köstekleyici olur. Kapitalist üretim biçimi de bu kuralın dışında değildir. Rekabetçi olduğu dönemde üretici güçleri, özellikle teknoloji büyük ölçüde geliştiren kapitalizm, bir süre sonra tutuculuğa ve asalaklığa dönüşür. *Tekeleleşerek.*

Rekabetçi kapitalizmden tekelci kapitalizme nasıl geçildi?

Rekabetçi kapitalizmden «tekelci» dediğimiz kapitalist aşamaya geçiş zorunlu ve kaçınılmaz bir şekilde oldu. Rekabet kendi zıddı olan, kendisini ortadan kaldıran, tek bir tekelciliği kendi içinde taşıyordu. Önce en basit şekilde düşünmeye çalışalım:

Serbest rekabet sonucunda ne olur? Tek tek kapitalistlerin kıyasıya ve vahşi rekabeti sırasında en zayıflar çöker giderler. Bu kıyasıya savaş sırasında daha üstün teknoloji kullanmış, daha iyi mal üretebilmiş, daha çok üretebilmiş olanlar, yani en güçlüler bütünümlü giderler. Diğerleri ise rekabet alanından silinir, iflas eder giderler. Bu rekabetten, silinip gitmeden güçlü olarak çıkmak tek yolu, her gün daha yeni, daha mükemmel aletler ve makineler, daha ileri teknoloji kullanmak, her türlü yeniliği anlamda uygulamaya çalışmaktır. Ama bütün bunlar, makinelerle teknoloji yatırılan sermayenin büyümesini gerektirmez mi? Şüphesiz ki gerektirir. Bu durumda ne olur? Kâr oranı düşer. İşin burası ilk başta karışık görülebilir. Açıklamaya, kavramaya çalışalım...

Değişen sermaye-değişmez sermaye:

Üretime atılan, iş kuran sermayedar, sermayesinin bir kısmını binalara, işyeri inşaatına, makinelere, aletlere, hammadde almaya, yakıt ve benzeri üretim için zorunlu maddelere sarfeder. İşte sermayenin bu bölümüne DEĞİŞMEYEN (Sabit) sermaye adı verilir. Değişmeyen sermaye, yani makinelerle, aletlere, binalara, yakıtla, hammaddelere sarfedilen sermaye üretim boyunca neyse o kalır, değişmez. Kapitalist, üretim yapabilmek için başka birşeye daha muhtaçtır: Daha önce de anlattığımız gibi işgücüne... İşgücü satın alabilmek için de sermayenin bir bölümünü ayırır. Sermayenin işgücü satın almak üzere ayrılan, işçilere işgücünün satın alınması karşılığında verilen bölümüne DEĞİŞEN sermaye adı verilir. Her men hatırlayalım ki, sermayenin bu bölümü, işçinin ün-

tiği değerini, aldığı ücretten çok yüksek olması yüzünden, fazlasıyla kapitaliste geri döner. Yine artı-değerin ne olduğunu, nasıl meydana geldiğini hatırlayacak olursak, artı-değer yaratan, kapitalistin sermayesini artıran sermaye bölümünün, işgücü alımına yatırılan sermaye, yani değişen sermaye olduğunu anlarız. (Değişen sermaye, değişmez sermaye kavramlarını, burjuva iktisatçılarının sabit sermaye, döner sermaye kavramlarıyla karıştırmayalım)

Kâr oranının azalmasına karşı çare: Tekelleşme:

Yukarıda anlattığımız şekilde, rekabet içinde, makinelerle, binalara, hammadde ve benzeri şeylere yatırılması gereken sermaye bölümü gün geçtikçe artan kapitalist, bir de bakar ki bu yüzden kâr oranı düşmüştür. Yani basitçe söyleyebiliriz, öyle bir açılmış, öyle harcamalar yapmış ki (bilim diliyle söyleyebiliriz, değişmez sermayesi öylesine büyümüş ki) artık ne kadar çalıştırmış de olsa, kârı gitgide azalıyor.

İşte bir yandan birbirleriyle çekişen, öte yandan da —yine bu rekabetin sonuçlarından biri olarak değişmez sermayeleri büyüyor ve kârları bu yüzden azalan kapitalistler, ya bu rekabet içinde silinir giderler, yada aralarında anlaşmalar yaparak, birleşerek kâr oranının düşmesini engellemeye çalışırlar. Bunun anlamı, kendileri için yıkıcı olan rekabeti ortadan kaldırmaya doğru bir adım atmaları demektir. Rekabet bir noktadan sonra artık her birine zarar veremeyecek, iflasa sürüklenemeyenler de en azından kaldırımını düşürmektedir. Şu halde rekabeti ortadan kaldırmaya çalışmak, kâr oranını yeniden yükseltmenin yoludur. 20. yüzyıl başlarında, çeşitli endüstri dallarında sermaye gruplarının birleşme eğilimi bu zorunluluğun bir kanıtıdır.

Öte yandan teknolojinin gitgide ilerlemesi, üretim güçlerinin gelişmesi, artık endüstriye küçük birimlerin değil de dev işletmelerin hakim olmaya başlaması, üretimin binlerce işçi çalıştıran dev işletmelerde merkezileşmesine, yoğunlaşmasına yol açar. Bir de bakılır ki yüzdelerce küçük firmanın işgördüğü bir alanda, birkaç dev firma üretimi kontrol etmeye başlamış...

Rekabetin zorunlu sonucu olarak, bir kısmı tasfiye olurken bir kısım kapitaler büyüdükçe, büyüklerin güçlü, egemenliği artar. Üretim yoğunlaşması, merkezileşmesi, TEKELEŞME'ye sonuçlanır. Tekrarlayacak olursak, tekel rekabetin zorunlu sonucudur. Tekelci kapitalizm rekabetçi kapitalizmin zıddı olmakla birlikte ondan zorunlu olarak doğmuştur.

Serbest rekabetin yerine tekelleşme eğilimi geçtiği ve Tekeller fiilen kuruldu, küçük işletmelerin yerini, tüm üretimi kontrolü altında bulandıran güçlü tekeliler aldı. Zaman, kapitalizm artık tekelci aşamasına varmış demektir. Bu aynı zamanda onun gerilemesi, baskı ve tahakkümünü tüm toplum katları üzerinde arttırması, artık üretici güçlerin gelişmesine istediği zaman, istediği oranda engel olması anlamına gelir. Rekabet içindeki çok sayıda firma yerine birkaç büyük şirket geçtiği zaman, bu tekelci piyasaya istedikleri fiyatı dayatırlar; ücretleri istedikleri gibi düşük tutabilirler, işçi sınıfının karşısına (Hele işçi sınıfının örgütlenmesi derecesinin zayıf olduğu yerlerde) güçlü olarak dikilir ve daha fazla ezilirler. Tekelleşme birkaç dev şirketin, birkaç sermaye grubunun egemenliği demektir.

Avrupa'da 19. yüzyılın son çeyreğinde başlayan tekelleşmenin en somut örnekleri, endüstri dalında görülür. Ama tekelleşme endüstri dışında kalan sermayelerin, mesela ticaret sermayesinin, banka sermayesinin, toprağa yatan sermayenin de yoğunlaşması, tekellerde toplanması ve merkezileşmesidir.

Özet:

Kısa söyleyecek olursak, tekelci, tekelci kapitalizm, rekabetin bünyesinden, rekabetçi kapitalizmden zorunlu bir sonuç olarak doğmuştur. Üretim güçlerinin gelişmesi ve rekabetin yiti açtığı, üretimin gitgide yoğunlaşması (konsantrasyon) ve merkezileşmesi (santralizasyon) süreci tekelleşmeyi doğurmuştur. Teknik gelişme, üretimin sosyalleşmesi (binlerce işçi çalıştıran, işbölümünün çok gelişmiş olduğu dev işletmeler) değişmez sermayenin gitgide büyümesi zorunluluğu ve bunun kâr oranını düşürmesi, üretimin bu süreç içinde yoğunlaşması, merkezileşmesi, tekelci, tekelci kapitalizmi doğurdu. Bir yandan büyüyene şirketler, öte yandan yok olmamak için birbirleriyle veya güçlü şirketlerle birleşme zorunda kalan firmalar tekelleştiler. Birkaç büyük firma, veya sermaye grubu, üretimi ve ekonomiyi kontrol altına almaya başladı. Rekabeti ortadan kaldırmaya yönelik bu gelişme kapitalizme gerici, asalak, üretici güçlerin gelişmesini engelleyici bir nitelik kazandı. Çünkü tekelci kendi kârları için, teknolojik gelişmeyi kısıtlayabiliyorlar, tekel kuralları her alanda işletiyorlar ve tüm toplum üzerinde baskı ve tahakküm kuruyorlardı.

Kapitalizmin, tekelilerin egemen olduğu aşamasına tekelci kapitalizm adı verildi ve tekelci kapitalizm belli bir gelişme içinde 19. yüzyıl sonu 20. yüzyıl başında emperyalizme vardı.

Gelecek hafta tekelciliğin gelişmesini ve emperyalizmin doğuşunu anlatacağız.

Devrimci Pratik Deneyleri ve İnceleme Prensipleri

Devrimci teori, devrimci pratiğin rehberidir. Bu, hepi- mizin bildiği tartışılmaz bir gerçektir. Ama, bu temel ilkeyi, daima teori ile pratik bütünlüğü (ahşverisi) içinde anlamak zorunludur. Nasıl ki devrimci teori olmadan devrimci pra- tik olmazsa (yanlışlara, çıkmazlara gidip yenilirse), pratik- siz bir teori de anlamsızdır, aydın lafazanlığıdır ve bittir hastalıkla doludur.

Evet, teorinin varoluşu nedeni «pratik»tir. Evreni, bi- ricik bilimsel metod olan maddeci diyalektikle açıklayarak yola çıkan teori, bu bilimsel dünya görüşüyle insanlık tari- hini analiz etmiş ve genel sosyal kanunları bulmuştur. Si- nif mücadelelerinin tarihin motoru olduğunu tespit eden ta- rihsel maddencilik bütünlüğü için, kapitalist toplumun ele- stirisini «ekonomi politik» yerleştirilmiş, kapitalist toplu- m. daki sınıf mücadelesinin temelleri ve doğrultusu konarak, kapitalizmden sonraki zorunlu aşamanın «sosyalizm» olduğu bilimsel temelleriyle ispatlanmıştır.

Böylece teori, felsefesiyle, yöntemiyle, ekonomik politi- ğiyle bir «öğretici» haline sistemleşmiştir. Dünyanın ilk işçi sınıfı devriminin ve onun partisnin liderinin katkılarıyla «öğretici», bir düşünce-davranış sistemi olarak, yeryüzündeki geniş emekçi yığınların öncül kurtuluş ideolojisi haline gel- miş ve gündenberi yılmaz yollarca, (bugün milyarlar aşkın) emekçinin sonuna dek sahip çıktığı devrimci bayrak olarak günümüzde dek yücelerek gülenmiştir.

Demek ki evrensel öğretinin bizzat kendisi sosyal prati- ğin, insanlık toplumunun verdiği aşamanın bir ürünüdür ve pratikten hareketle, sosyalizmin ustaları tarafından sistemle- girtirilen teori, gene pratiğe uygulanmak içindir, dünyayı de- ğiştirmek, bir başka deyimle, tarihin akışını hızlandırmak içindir.

Teori, bir zihin sporu olmayıp, pratiği yönlendirmek için gerekli ve zorunlu olduğu gibi, teoriyi geliştirecek, ol- gunlaştıracak ve zenginleştirecek şey de gene pratiktir. Bu- rada ilk noktayı vurgulamamız gerekir: Sosyalist etori- nin bilimsel ve evrensel ilkelere her ülkenin pratiği için ge- rekliidir. Bu nedenle bir ülkenin sosyalist hareketi, işçi sı- nıf mücadelesi, herseyden önce evrensel bilimsel teoriye sı- kı sıkıya bağlı olmalıdır. Bilimsel teoriye bağlı olmayan veya bu teoriyi yeterince kavrayamayan, teoriyi gereğince öğrenmemiş olan bir partinin bilinç düzeyi düşüktür, sapma ve yanlış tehlikeleri büyüktür.

Şu halde sık sık dediğimiz gibi, devrimci teoriye «orto- doks» bağlı olmaması birinci zorunluluktur. Ama teoriye sınıksız bağlı olmak kitapları papagan gibi ezberleyip, tak- litçi ve gabunculucu benimsenmek ve genel geçer doğrularla yetinmeyip seçmek değildir. Teoriye sınıksız bağlı olmak ay- nı zamanda o teorinin öngördüğü biçimde, mücadelenin veril- diği toplumun özelliklerini, iyi tanımak, doğru analiz et- mek demektir.

Diyalektik maddeci tarih görüşünün ilkelere ışığında bir ülkenin alt yapısını, üretim güçleri, üretim ilişkileri bü- tününlüğünü ve sosyal sınıflarını doğru analiz etmek, bunun üstüya ile bağlarını ve ahşverisini görmek ülkenin tarihi- ni ve tarih boyunca dünya toplumundaki yerini iyi tanımak, geleneksel özelliklerini kaydetmek gerektirir. Ayrıca doğ- ru tespit edilmiş iç dinamiğin dış dinamiklerle ilişkisini de sıhatlice tespit zorunludur. Yani o toplumun uluslararası konjonktür içindeki yerini, o toplumdaki sınıfların dış di- namikle bağlantısını görmek şarttır.

Böylece bir ülkenin işçi sınıfı partisnin ideolojik yet- kinliğinin yüksek olması için

- a — Teorik bilginin düzeyinin ileri olması, o partinin, ev- rensel teoriye sosyalizmin bilimine sıkı sıkıya sahip ve vakıf bulunması şarttır.
- b — Partinin, ülke orijinalitesini kendine has yapısını, şart- larını ve iç dış dinamik, altyapı, üstüyaı bağınımsını doğru tespit etmiş olması ve pratik içinde ideolojik yanlışlarından da boyuna arınması gerekir.

Bir sosyalist hareketin ideolojik seviyesi ancak o ülke- nin işçi sınıfı partisnin ideolojik düzeyiyle ölçülebileceği gö- re, hem politik-ideolojik merkezini hem de tüm parti organ- larının ve bu organları oluşturan üyelerin ideolojik düzeyi- nin ileri olması gerekir.

Şu halde bir partinin ideolojisi, üstünlüğü evrensel teo- rinin o ülke pratiğine uygulanması sonucunda ortaya çıkan temel çizgilerle derlenen programla ve partinin tüm yayın- larında aktarılan resmi ideolojisiyle bellidir. Bu ideoloji, pratiği yönlendirir, pratiğin zengin deneyleri içinde yanlış- lardan arınıp gülenir. Çünkü parti taktiklerini ancak kendi ideolojisinin, sınıfsal açıklamalarının öngördüğü noktalar ışığı- nda ve somut durumların somut tahliili ile belirler. O tak- tiklerin başarılı olması doğru görüşleri ve ilkelere doğru luğunu pekiştirir, pratiğin yanlış sonuçları vermesi, yanlış- lıkları, eksiklikleri veya sematik - mekanik anlayışları gi- derek «azaltır», etkisizleştirir.

Şu halde devrimci ideoloji ancak devrimci pratik içinde sımanarak gelişir, olgunlaşır, gülenir. İdeolojinin pratiği yönlendirmesi, pratiğin de ideolojiji zenginleştirilmesi, zen- gilenen ideolojinin pratiğe daha iyi bir rehber olması... ve ilh. şeklinde gelişen teori-pratik etki-tepkimesi devrimci stü- recin diyalektikidir.

Sosyalizm içindeki farklı çizgilerin kaynakları

Sosyalizm ilk ustalar tarafından bilim temeline oturtu- lup, sistemleştirilip, doktrinleştirilip bu yana hiç bir zaman tek bir «sosyalist» çizgi varolmamıştır. Gerek dünya sosya- list hareketinde gerekse bir ülkenin emekçi halk hareketi- nin iktidar mücadelesinde çeşitli «sosyalist» politik mihrak- lar ve çizgiler olmuştur. Bu nedenle ustalar «çesitlilenen» «sosyalizm» anlayışları arasında doğru devrimci sosyalizmi belirlemek için «işçi sınıfı (proletarya) sosyalizmi» şeklinde bir vurgulama ve belirleme yapmak zorunda kalmışlardır. Hatta proletarya sosyalizminin biliminin henüz olgunlaşma- dığı, sadece temel ilkelere konuğu dönemlerde bile, ör- neğin proletarya sosyalizminin ilk Beyanname'sinde bile Proletarya Sosyalizmi'ni, yanlış «sosyalist» çizgilerden ayrı- detmek için, «Burjuva sosyalizm», «küçük burjuva sosya- lizm», hatta «feodal sosyalizm» şeklinde terimlerle ayırım çizgileri konulmuştur.

Ve proletarya sosyalizmi, işçi sınıfı dışındaki sınıf ve tabakaların ve onların ideolojilerinin toplumdaki etkilerin- den, tortularından kaynaklanan yanlış «sosyalist» çizgilere, bir başka deyimle sapmalara karşı mücadelede vere vere ol- gunlaşmış gülenmiştir. Çünkü bu yanlış eğilimlere verilen mücadele, tarihin her döneminde egemen güçlere karşı verilen sınıf mücadelesinden ayrı olmamıştır. Egemen güçlere karşı verilen devrimci mücadele somut şartların somut tahliili ya- pıp taktiklerini belirlerken, yanlış eğilimler sosyalist kadro- ları ve kitleleri yanıltmak, hedefleri şaşırarak durdurmuş olmuştur. Bu nedenle proletarya sosyalizmi kitlelerin dev- rimci mücadelesine öncülük ederken, aynı zamanda sosya- lizm adına varolan veya her yeni durumda ortaya çıkabi- len yanlış eğilimlere karşı da mücadele vermişlerdir. Bilim- sel teorinin yapıtlarının pek çoğu burjuvaziye karşı ideolo- jik - politik mücadelede sürece içinde yazılmışlardır. Bunla- rın önemli bir kısmı sosyalizm adına ortaya çıkan ve burju- va ideolojisinin işçi sınıfı hareketi için uzanmış geçitli kol- larına, yani «sosyalist» patentli, burjuva ve küçük burjuva ideolojilerine, eğilimlerine karşı verilen ideolojik mücadele- nin ve polemiklerin ürünleridir.

Yanlış eğilimlerin objektif ve subjektif bütünselliği

Sosyalist mücadelede işçi sınıfı dışındaki sınıf ve züm- relerden kaynaklanan yanlış eğilimleri kişilerin subjektif tutumlarıyla izah etmek doğru değildir.

Bir sapma ancak maddi zemini (objektif şartları) var- sa ve bu objektif temel etkisi ölçüsünde etkili olabilir. Bu bakımdan sosyalizm içindeki yanlış eğilimleri ele alırken herseyden önce onu doğuran ve yaşatan maddi şartları, ob- jektif ortamı doğru tespit etmek ve yanlışla karşı verilecek ideolojik politik mücadeleyi böyle bir objektif tesbitin üze- rine oturtmak gerekir. Aksi halde yanlış eğilimleri, kişi- rin yanlış görüş ve tutumlarına bağlamak zorunda kalır, kısır döngüye düşeriz, böyle bir döngü eğilimlerle değil ki- şilerle uğraşmaya gider... sonuçta dedikoduculuğa varılır..

Bir yanlış eğilimin objektif temelini araştırmanın nere- den başlamamız? Herseyden önce o toplumun sosya- lizm durumunun, sınıf mücadelesinin içinde bulunduğu ko- nağın objektif olarak doğru tesbiti gerekir.

İkinci olarak, yanlış eğilimlerin kaynaklandığı sınıf ve zümre temelini isabetle araştırmak zorunludur. Bu temelini tarihsel ve ideolojik köklerine inmek gerekir. Gene sözkö- nusu yanlış çizginin uluslararası özelliklerini, tarihte ve günümüzde dünya üzerinde, çeşitli yansımalarını, maddi ze- minlerini bulmak zorunludur.

Üçüncü nokta, nesnel (objektif) tesbitlerin, sözkonusu toplum ya da toplumdaki emekçi halk hareketinin geliş- kinlik düzeyi içinde ele alınması zorunludur. Emekçi halk hareketinin öncül gücü ve belirleyici eksen işçi sınıfı sosya- lizmi olduğuna göre, sözkonusu hatalı çizgilerin doğup gül- lenmesinde, yaşamasında işçi sınıfı sosyalizminin maddi et- kisini, gelişim düzeyini gözönünde tutmamız gerekir. Ba- ka bir deyişle, işçi sınıfı sosyalizminin nevensel prensipleri, bu yanlışların, eksiklerin önem derecesinin bir ölçütüysen- di, diğer ölçütü, işçi sınıfı sosyalizminin o toplumdaki gücü, et- kisini ve de hatalarını doğrudur. İşçi sınıfı sosyalizminin il- kelere ve temel ölçütü ışığında yanlış eğilimlerin objektif temellerini araştırırken, aynı zamanda o eğilimleri işçi sı- nıfı sosyalizmi içinde somut verilerle değerlendirmemiz gerekir. Yani yanlış çizgilerle hesaplaşmayı prensiplerle ya- pmalıyız, somut delillerle ve yazılı belgelerle bu eğilimlerin karşısına çıkmalıyız.

Ancak bu üçlü bütünlüğü doğru tespit ettikten sonra, yanlış çizgilerin içinde kişilerin oynadıkları subjektif rol- leri, o yanlışdaki payları değerlendirebiliriz. Bunu yapar- ken dahi kişilerin sınıfsal karakterlerini, işçi sınıfı dışındaki zümrelerin o kişiler üzerinde bıraktığı etkileri, şartlanma- ları, tortuları gözönüne almak gerekir.

Fakat bu demek değildir ki yanlış eğilimleri sürükle- yen kişiler geniş bir objektifte içinde «günahsız ve çare- sizdirler»... Eğer böyle alırsak, o zaman da kendiliğinden- dilliğe ve kaderliğe düşeriz. Elbette ki kişilerin hataları ve sevapları, hareketin olumlu veya olumsuz yönde gelişme- sine önemli etkilerendir.

Dediklerimizi en klasik bir örnekle daha da somutlaya- lım:

İkinci Enternasyonal ihanetini inceleyecek olursak; Önc- e, 19. cu yüzyıl sonu, 20. ci yüzyıl başındaki Avrupa ve dünya toplumuna bakmamız şarttır. Bu bakışta, kapitaliz- min tekeli aşamaya girdiğini ve batı kapitalizminin emper- yalistliğini hemencecik görürüz. Teknik buluşlarla ve ka- pitalist genişletilmiş yeniden üretimle daha çok yayılma ihtiyacı gidelle hissedilen Avrupa burjuvazisi dış pazar- larını çoğaltmaktadır. Böylece sömürge ülkelerden sağla- nan ağır kıyafat metropollerde bir işçi aristokrasi yaratılmış, işçi sınıfı mücadelesinin öncülüğü zamanla bu aristok- ratların eline geçmiştir, aristokrat temele dayanmış işçi sınıfı partileri ve işçi partileri, kendi zümre saptırmaları Plek- hanov, Kautsky Mc Donald gibi teorik kılıf giydirecek bul- muşlardır. Ultra emperyalist teorisi ortaya atılarak kapı- talizmin üretici güçleri geliştirdiği öne sürülmüş kapitaliz- min sınıf mücadelesi olmaksızın kendi gelişimi içinde, ken- dilikinden sosyalizme dönüşeceği vb. biçiminde ihanet ve sosyal uzlaşma teorileri geliştirilmiştir.

Şu halde Plekhanov ve Kautsky gibi sapık teorisyenler, o zamanki maddi şartların doğurduğu işçi aristokrasisinin ürünleridir. Onların teorileri de böyle bir temel üstünde «geçerli» ve etkili olabilmıştır.

Fakat bu noktada başlanan ihanet objektif temel- var» diye mazur görmek olamaz. Batı Avrupa partilerini kaplayan ihanet gitgide derinleşirken ve metropollerdeki iş- çisi sınıfı ya da işçi partileri içinde marksizim, işçi aristokrat- ları ve uzlaşmacı aydınlar tarafından pratikte burjuvaziye teslim edilip, teoride bu amaca uygun şekilde devrimci ö- zünden daha biçiminden uzaklaştırılıp çevrize edilirken», proletarya sosyalizmi, İkinci Enternasyonal «Kocakarılar- na» karşı amansız bir mücadele vermiştir.

Böylece metropollerdeki işçi partilerinin güdücü kadro- larını oluşturan aristokrat işçiler işçi sınıfı hareketini fi- nans kapitalin kuyruğuna takıp sosyal barış (pasifizm) po- litikası gütmüşlerdir. Bütün bu yapıtların yaldızlı laflarla «marksizim» adına yapılmıştır. Hatta Bernstein oportünizmi- ne karşı marksizimle mücadele veren Kautsky, aynı ihanetin daha yaman bir önderi ve şampiyonu haline dönüşmüştür...

Derken emperyalist mihraklar dünyayı paylaşım kavgası nedeniyle birbirleriyle savaşa tutuştuklarında, uluslararası işçi hareketinin tek merkezini oluşturmak iddiasındaki işçi partileri, bağlı buldukları finans kapitalin emrine uyup, kendilerine bağlı işçi kitlelerini savaşa göndermişlerdir. Ya- ni pek sıkı enternasyonalist ve de pek yaman barışçı işçi aristokrat zümreleri, buldukları metropol finans kapita- linin savaş politikasını canu gönülden destekleyip, enter- nasyonalizmi reddetmişler ve keskin savaşı ve sosyal so- ven kesilmişlerdir. Yani Avrupa ülkelerinin işçi partileri o ülkelerin işçileriyle kapitalistlerinin çıkarlarını aynı oldu- ğunu ileri sürüp, işçileri işçilere kırdurtmak için yarış et- mişlerdir.

Elbette bu da bir tesadüf değildir. Sosyalizmi bir kez zümre çıkarına saptıran ve finans kapital güdümüne giren işçi aristokrasi, savaş zamanı gelince, kendi finans kapı- talının milli-şoven politikasını da aynı hareketle alkışlamış- tır. Çünkü işçi aristokrasi'nin beslenme kaynağı, o metro- polün finans kapitalinin pazardır. Eğer efendisiz olan finans kapitali savagtan zafere çıkarsa, yeni pazarlar elde ederse, muzaffer metropol burjuvazisinin kuyruğundaki işçi aristok- rasi de kemik payı kapabilecektir. Demek ki sıkı barışçı (pasifist) işçi aristokrasisinin, zamanı gelince sıkı sa- vası kesilmesinin de bir ekonomik temeli vardır.

Savaşla birlikte İkinci Enternasyonal çökerken, işçi sı- nıfı sosyalizmi güleniyor ve işçi sınıfı dünyamız altında bi- rinde iktidara geliyordu. Böylece İkinci enternasyonalın u- çantıları artık marksist olarak bir daha tarih sahnesine çı- kamadılar. Gerçi bugün batıda birçok ülkede işçi hareketi böyle aristokratların güdümündedir, ama işçi sınıfı partile- rinin başında işçi aristokrasi yoktur artık ve işçi sınıfı partileri giderek işçi hareketleri üzerindeki öncüllüklerini gücendirmektedirler.

Sosyal pratiğin zengin dersleri

Sosyalizm adına ortaya çıkan yanlış çizgilerle karşıla- şıldığında:

- a — Bu çizgileri doğru teşhis etmek, onların yaşama alan- larını ve varoluş nedenlerini isabetle görmek,
- b — Bu objektif temel üzerinde, eğilimlerin yaşamasını ve derinleşmesini kolaylaştıran zümre ve kişi paylarını tespit etmek,
- c — Sözkonusu yanlış evrensel ilkelere ışığında ve teorinin o şartlara uygulanışı olan somut şartların somut tah- lili sonucunda çıkartılmak, yani bu yanlışla karşı ideolo- jik mücadele vermek zorunludur.

Yanlış çizgilere karşı devrimci mücadelenin esasları

a — İdeolojik b — Pratik planda olur. Bir toplumda iş- çisi sınıfı sosyalizminin ideolojik yetkinliği ve örgütlenme dü- zeyinin derecesi, yanlışlara karşı verilen mücadelesinde et- ki derecesini belirler. Yani işçi sınıfının politik mücadele- sineki subjektif faktör, sadece saptmaları tesisiz hale ge- tirmele kalmaz, aynı zamanda işçi sınıfının politik-ekono- mik-ideolojik mücadele birikimlerinin güçlü bir teşkilatlan- ma ve ileri bir bilinç düzeyiyle güçlü bir merkezle yönlendi- rilmesi bu yanlış çizgilerin objektif zeminini de kazıyarak daraltır ve zamanla yokeder.

Şu halde yanlış eğilimlere karşı bilime ve somut olay- lara, verilere hatta rakamlara istatistiklere, tarihsel öy- neklerle dayanarak ciddi ve yoğun bir ideolojik mücadele ver- mek şarttır. Bu sadece o yanlışla daha pek çok sosyalist- kaplımasını önlemek içindir. Ama saptmaları teorit etmenin asıl yolu, güçlü bir ideolojik merkezden yanısıra, güçlü pra- tikleri, örgütlenme ve aktif mücadele etkenleridir. Sadece ideolojik planda kazanılan başarı düşünülemez. İdeolojik üstünlük pratiğe snanıp, doğrulanmadıkça, güçlü teori, pratik birikimliliği oluşturulmadıkça, yanlış ideolojiler yeni- den doğar, başka yansımalarla değişik kılıklarla ortaya çı- kar.

Ayrıca pratiksiz doğru ideoloji olamaz. «Biz ideolojik olarak doğru söylüyorduk ama, ne yapalım ki pratikte bu yanlış etkisiz kılamadık» demek metafizik bir düşüncedir. Eğer «doğru» ideoloji, yanlış ideolojiji zararsız hale geti- rememeyiş, yenememişse, o ideoloji içinde taşıdığı tüm ge- nel doğrulara rağmen «doğru ideoloji» değildir. Pratikte bu- şarıya ulaşmayan doğru ideoloji olamaz.

Doğru ideolojik çizgi ve pratik

Sık sık tekrarladığımız gibi doğru ideolojinin ölçütleri:

- 1 — Bilimsel ilkelere,
- 2 — Evrensel teorinin o toplumun orijinalitesine uygu- lanmasından çıkan somut veriler, (somut vaktalarla kanıt- lanmış somut analizler vb...)
- 3 — Dünyanın ve o ülkenin devrimci pratiğinin benzer örnekleri ve benzeri durumlarda işçi sınıfı partilerinin tu- tumları, sonuçları... Kısacası dünya devrimci pratiğinin zengin deneyleri.

Fakat güçlü bir ideolojik mücadele dahi doğruların an- laşılması, yanlışların hareketten teorit edilmesi için yeterli olmayabilir. Yukarıda da dediğimiz gibi, «düşüncenin» ölçütü «davranış»tır... Yani sosyal pratiğin gelişimi doğru düşünce ile yanlış düşünceyi ayıracak son «hakemdir». Prati- ğin sağlam hakemliği nihai ölçüt olur. Bu bakımdan dev- rimci sosyalist çizgi ideolojik üstünlüğünü ancak pratik akış içinde kabul ettirir...

İşçi sınıfı hareketi devrimci mücadelenin her aşamasında da geçmişle bağlantısını kurmak, hareketin başlangıcından bugüne dek uzanan gelişim çizgisini ve bütünlüğünü göz önünde bulundurmak zorundadır.

Özellikle sosyalist hareketin zaman zaman ortaya çıkan dönüm noktalarında, başarı ve başarısızlıklarında bu genel değerlendirme ve inceleme yapılmak, hareketin geçmişini ve bugününi yenibaştan gözden geçirmek zorunludur.

Hele hele, belirli yenililerde ya da hareketin pek çok sorununu çözümlenemeyen, üstüste yığıldığı, dağılmışlık hakim olduğu dönemlerde bu değerlendirme yapmak, geç- mişle bugün arasındaki bağlantıyı daha sıhatlice tespit et- mek, sağlıklı ve güçlü atılmaları, daha ileri ideolojik ve pratik birliğin çimentosunu oluşturmaya çok ya- rarlıdır.

Önemli bir dağınlık döneminden sonra 12 Mart'a gi- ren Türkiye sosyalist hareketi, gene bütün dağınlıkta ve kayıplarına rağmen faşist dönemden güçlü olarak çıkması başarısıdır. Büyük ölçüde sosyalistlerin oluşturduğu emek- çisi halk hareketinin birikimi ve demokratik uyanışı, tüm ha- kim sınıf demagogilerinin ve sosyalizm düşmanlıklarının, halk ve devrimci düşmanlıklarını aşarak toplumun demokrasi doğrultusunda gelişimine güç kaynağı olmuştur.

Şimdi Türkiye sosyalist hareketi toparlanma dönemin- dedir. Bu toparlanma işçi sınıfı sosyalizmi ile işçi hareket- lerinin bütünlüğe aşamasını yaşadığımız şu dönemde tüm sosyalist unsurların en önemli sorunu olmalıdır. Uzun yıllar güçlü bir birliği kurulamayan sosyalist hareket ile işçi ha- reketleri, bulduğumuz kavşak noktasında bütünlüğe, güçlü bir merkezi otoritenin yönlendirilmesinde, politik-ekono- mik-ideolojik mücadele bütünlüğünü kurmak sorunuydu. Kar- şı karşıydılar. Ve elbette birbirlerinden asla soyutlanamayacak olan bu sınıf mücadelesinin belirleyici olanı politik mücadele- dir. İşçi sınıfının politik merkezini yönlendireceği bu üçlü mücadele bütünlüğü, toplumumuzda işçi sınıfı sosyalist ha- reketini meydana getirecek ve bu öneki hareket de genel başarısızlık ve demokrasi mücadelesinin, kısaca topyekun emekçi halk hareketinin tayin edici mihreri olacaktır. Bi-

limin ve tarihin gösterdiği gerçek yol budur ve Türkiye sosyalist hareketi ile genel emekçi halk hareketi bu devrimci raya girmeğe geçmiştekinden daha da yakındır.

Geçmiş mücadelemizin deneyleri

İşçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketin kucağına güçlü bir merkezi otoritede kaynaşma döneminde olduğumuz bu aşamada önümüzdeki sorunları şu temel noktalar- da toplayabiliriz:

- 1 — İdeolojik birlik: Güçlü merkezleşmenin önartı o- lan ideolojik birliği gerçekleştirme. İşçi sınıfı sosyalizminin Türkiye'deki mücadelesinin güçlü ideolojik bütünlüğünü sağ- lamak. Bu birliğin odaklaştığı günümüz dünya ve Türkiye- sinin, Türkiye toplumunun tarihinin ve bugününün, altyapı- üstüyaı bütünlüğünün tahliili bilimsel temele oturtmak. İşçi sınıfı sosyalizminin ideolojik düzeyini sosyalist kadro- lara ulaştırmak. (Bu aynı zamanda program sorununun kendisidir.)
- 2 — Taktik ve strateji: İşçi sınıfı sosyalizminin strate- jik hedeflerini doğru tespit edip, güncel taktiklerde hatasız ve başarılı olmak. Günümüzün taktik aşamasını ve müca- dele taktiklerini isabetle tespit edip uygulamak.

3 — İlk iki temel noktanın anlam kazandığı alan: Or- güt: Gerek ideolojik birlik ve program, gerekse strateji ve taktiklerin düğümlendiği nokta örgütlenme'dir. Örgüt ol- madan ne ideolojik birlik olabilir, ne de strateji ve taktik- lerden sözdebilebilir... Örgüt olmadan mücadeleden bile söz- etmek iğreti bir mücadeleyi esas almak demektir. İdeoloji de, taktikler de örgüt içinde ve örgüt tarafından oluşturulur. Tüm çabalar herseyden önce mücadeleyi yönlendiren öncül örgütün gücendirilmesi noktasında yoğunlaştırılmıyorsa, ama sorun üzerinde yoğunlaşılması, doğru bir «strateji içinde taktik» uygulanıyorm demektir.

Bu üç ana noktanın odağı olan örgütlenme sorunu, gün- demimizdeki en önemli maddelerdir. Ama örgütlenme sorunu ideolojik birlik ve kadroların toparlanmasından, hareketin güçlü merkezleşmesinden ayrı değildir. Kadrolar, ancak kit- le mücadelesi içinde, işçi sınıfı mücadelesinin belirlediği e- mekçi halk hareketi içinde ideolojik çalımlardan «geri kal- maksızın toparlanı ve işçi sınıfının merkezi otoritesi an- cak bu şekilde, mücadele içinde örgütü somutlanma hille- kadro diyalektikinde gülenir. Tıpkı ideolojik birliğin de teori-pratik diyalektikinde gelişip güçleneceği gibi...

Bugünkü görevimiz :

- 1 — İşçi sınıfının sosyalist partisni güçlendirmekti.
- 2 — Bu güclenme ideolojik birliğimizi geliştirip güclen- dirilmekten bahşımız değildir.
- 3 — Bu güclenme kadroların eylem içinde birliğini sağ- lamaktan ayrı tutulamaz.

Yani kadrolar arasında toparlanmanın temel ideolojik ve pratik gerekleri:

- a — Örgütü kitle çalışması b — İdeolojik çalışma ve yanlış çizgilere karşı bilimsel ideolojik mücadeleler.
- Bunlara, kadroların ileri birliği için günümüz özel şart- larında bir üçüncü boyutu daha eklememiz gerektirir: c — Geçmişin sıhatli doğru ve sezarın hakkını sezara veren bir değerlendirilmesinin yapılması, dün ile bugün arasındaki stü- rekliğin iyice kavranması.

Geçmiş'in İncelenmesi

Tekrar edelim: Sosyalist hareketin bugün vardıgı aşı- ma yarım yüzyılı aşkın sosyalist mücadele tarihinin bir ürünüdür... Gene bugünkü mücadelenin düzeyi, geçmişten günümüze sürüp gelen emekçi halk hareketinin ulaştığı dü- zeydir. Bugünkü mücadelemizdeki hatalar ve sevaplar, ba- şarılar ve başarısızlıklar geçmiş mücadelelerin izleriyle bir- likte ele alınmalıdır. Bu bakımdan sosyalistlerin günümüz- de en önemli görevlerinin arasında geçmişin ciddi ve doğru bir analizini yapmak gelmektedir.

Dada önce de belirttiğimiz gibi, uzak geçmiş yani 1960 dan önceki mücadele tarihimiz hakkında elimizde geniş bil- giler yok. Ama 1960 sonrası hareket, 1960 öncesinin bir de- vamiydi ve 1960 sonrasında gerek uluslararası plandaki yan- lış çizgilerin, gerekse 1960 öncesindeki mücadele döneminin çeşitli sağlıksızlıklarından yansımalarını taşımaktadır.

1960 sonrası dönem çoğumuzun içinde yaşadığı, sorum- lulukları derince derece paylaştığı bir dönemdir. Ve bu dön- nem yanlışları, sosyalist hareket içinden silinmiş veya et- kisizleşmiş değildir. Bu bakımdan «yıkın geçmiş» diye ad- landırdığımız bu dönem sağlıklı ve gerçekçi bir değerin- dirilmesi yapmak başarı ve başarısızlık noktalarını doğru tespit etmek, şarttır. Hata ve eksiklerin yansısıra, pratikte doğrulanma, ispatlanan gerçekleri ve doğruları da tespit et- mek günümüz mücadelesine ışık tutacaktır.

Geçmiş deneylerden ders almak için, geçmiş deneylerin hata ve sevaplarını, buldukları dönemin objektif koşulla- rı içinde değerlendirmek zorunludur.

İşte bu bakımdan geçmişin olabildiğince maddi ve bi- limsel irdelemesini, eleştiri ve özeleştirisini yapmak sosya- listlerin en önemli görevleri arasındadır.

KITLES Gazetesi bilimin ışığında ele aldığı bu inceleme yi sosyalist kadroların görüşlerine ve tartışmasına suna- caktır. Burada izleyeceğimiz yöntem, yukarıda temel ilke- lerini verdiğimiz çerçevede olacaktır.

Güdülen amaç kısır polemikler veya anlamsız tartışma- lar, sürüşmeler değildir. Amaç daha ileri ideolojik birlik için diyalog kurmadır. Düşüncelerimizi geniş kadrolara ve hatta sempatisan kitlelere sunmaktır. Amaç kifizleşmek değildir. Amaç kolaycı ve şabloncu, ya da metafizik, veya mekanik açıklamalar, analizler yapmak değil sosyalist ha- reketimizin sorunlarını ve bunların maddi köklerini, gele- neksel özelliklerini, objektif tesbitlerini devrimci sorumu- luğa yararış biçimde ele almaktır.

Amaç geçmişteki yanlışların, eksiklerin üzerini örtbas etmek değil, onları yığıtçe kabullenmektir. Amaç geçmiş- teki başarıları olumlulukları görmeszlikten gelmek değil, ha- tasıyla, sevabıyla birlikte yaşadığımız dönemi en sağlıklı bir şekilde analiz edebilmektir. Amaç geçmişteki ilkesiz bütü- neler yerine, günümüzde ilkel birlikler yaratmak ve onları eylem içinde boyuna güçlendirmektir. Amaç kişileri kara- mak değil, yanlışlarını ve hatalarını, ya da eksikliklerin ob- jektif temelini bulmak, bu maddi zemini ortadan kaldı- rak, mak doğrultusunda çaba göstermektir. Amaç kişilerle değil, hatalı eğilimlerle ve o eğilimleri vareden, yaşatan maddi şartlarla mücadele etmektir.

Amaç, yuvrar geteler ve ahbab çavuş guruplarıyla mü- cadele sürdürme ahşkanlığını örgütü ve disiplinli kitle mü- cadesiyle yokedip, düzenli mücadeleye geçmek, tüm işçi sınıfı sosyalistlerinin tek bir bayrak altında toplanmaları ve işçi sınıfının kolektif demir disiplini içinde örgütü mü- cadeleye girmeleri için çalımlardır.

Ancak bu şekilde emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı verilen devrimci mücadele hedeflerine doğru güçle ve hızla yönelebilir, ancak bu şekilde işçi sınıfı sosyalizmi di- şındaki eğilimlerin «sosyalist» olarak kendilerine alan edin- meleri önlenmiş olur, ve işçi sınıfı sosyalizmi tüm «sola» çiz- gi içinde gücünerek, emekçi halk hareketinin güçlü ön- cü odağı, merkezi otoritesi haline dönüşür, dönüştürcektir.